

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Αναδιοργάνωση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτσου» και του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης», ενίσχυση των δράσεων του Οργανισμού Μεγάλου Μουσικής Θεσσαλονίκης και του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, μετονομασία του Προπαρασκευαστικού και Επαγγελματικού Σχολείου καλών Τεχνών Πανόρμου Τήνου σε Ανώτερη Σχολή Καλής Τέχνης Μαρμαροτεχνίας Πανόρμου Τήνου και αναμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας της, ρυθμίσεις για το πρόγραμμα στήριξης οπτικοακουστικών έργων στην Ελλάδα και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού»

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε εννέα (9) Μέρη (Α΄-Θ΄), αποτελείται από εκατόν επτά (107) άρθρα κα δύο (2) Παραρτήματα (Α και Β), και αφορά την αναδιοργάνωση νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου τα οποία υπάγονται στο Υπουργείο Πολιτισμού, και τη ρύθμιση λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας του ως άνω Υπουργείου.

Με τις διατάξεις του Μέρους Α΄ (άρθρα 1-2), ορίζονται ο σκοπός και το αντικείμενο του νομοσχεδίου.

Στο Μέρος Β΄ (άρθρα 3-25), το οποίο διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια (Α΄ - Ε΄), επιχειρείται η αναδιοργάνωση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) με την επωνυμία «Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάν-

δρου Σούτσου» (Ε.Π.Μ.Α.Σ.), και η κωδικοποίηση, σε ενιαίο κείμενο, του συνόλου των διατάξεων που διέπουν τη λειτουργία του όπως και των Παραρτημάτων του, οι οποίες βρίσκονται διάσπαρτες στην κείμενη νομοθεσία (Αιτιολογική Έκθεση σελ. 92). Συγκεκριμένα, το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 3-5) ορίζει τη νομική μορφή της Ε.Π.Μ.Α.Σ., την έδρα, τα προνόμια και τις ατέλειες των οποίων απολαύει (άρθρο 3), τον σκοπό της και τα μέσα εκπλήρωσης του σκοπού της (άρθρο 4), τους πόρους και την περιουσία της (άρθρο 5). Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 6-15) περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν τα όργανα διοίκησης της Ε.Π.Μ.Α.Σ., τα οποία είναι το εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο και ο Γενικός Διευθυντής (άρθρο 6), τη συγκρότηση και τη θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου (άρθρο 7), τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα των μελών του (άρθρο 8), τη λειτουργία του (άρθρο 9), τις αρμοδιότητές του (άρθρο 10), και τους λόγους έκπτωσης των μελών του (άρθρο 11). Επίσης, ορίζονται οι αρμοδιότητες του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου (άρθρο 12), προβλέπεται η σύσταση θέσης Γενικού Διευθυντή, ο τρόπος διορισμού του και η θητεία του (άρθρο 13), τα απαραίτητα προσόντα για την επιλογή του (άρθρο 14), και ορίζονται οι αρμοδιότητες του (άρθρο 15). Στο Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 16-17) προβλέπεται η σύσταση πενταμελούς Καλλιτεχνικής Επιτροπής, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, καθορίζονται η συγκρότησή και οι αρμοδιότητές της (άρθρο 16), και ρυθμίζεται η διαδικασία αγοράς έργων τέχνης από την Ε.Π.Μ.Α.Σ. με σκοπό τον εμπλουτισμό των συλλογών της. Μεταξύ άλλων, επιτρέπεται η αγορά έργων τέχνης από το εσωτερικό ή το εξωτερικό, χωρίς περιορισμό ως προς το ύψος της δαπάνης ή τήρηση άλλης διατύπωσης (άρθρο 17). Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄ ρυθμίζονται οργανωτικά ζητήματα της Ε.Π.Μ.Α.Σ. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, καθορίζεται η διάρθρωση της Ε.Π.Μ.Α.Σ. σε μία (1) Κεντρική και τέσσερις (4) Περιφερειακές Υπηρεσίες που λειτουργούν σε επίπεδο Τμήματος, και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη στελέχωσή τους. Η Κεντρική Υπηρεσία αποτελεί Γενική Διεύθυνση η οποία περιλαμβάνει (3) Διευθύνσεις και επτά (7) Αυτοτελή Γραφεία. (άρθρο 18). Περαιτέρω, συνιστώνται εκατόν είκοσι (120) οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού και πενήντα δύο (52) θέσεις προσωπικού ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, και ορίζεται η κατανομή τους ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα (άρθρα 19 και 20), συνιστάται τριμελής Επιτροπή ελέγχου και ορίζονται η συγκρότηση και οι αρμοδιότητές της (άρθρο 22), και παρέχεται η δυνατότητα λειτουργίας εστιατορίου, κυλικείου, αναψυκτήριου και βιβλιοπωλείου στους χώρους της Ε.Π.Μ.Α.Σ. και των Παραρτημάτων της, κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων χρήσεων γης σε ποσοστό μέχρι το 25% των εγκαταστάσεών τους. Τέλος, στο Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 23-25) τίθενται εξουσιοδοτικές (άρθρο 23) και μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 24) για

την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων του Μέρους Β΄, καθώς και οι καταργούμενες από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάξεις (άρθρο 25).

Στο Μέρος Γ΄ (άρθρα 26-48), το οποίο διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια (Α΄ - Ε΄), προβλέπεται η αναδιοργάνωση του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης» (εφεξής «Οργανισμός»). Συγκεκριμένα, το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 26-28) ορίζει τη νομική μορφή του Οργανισμού, την έδρα, τα προνόμια και τις ατέλειες των οποίων απολαύει, την εποπτεία του από τον Υπουργό Πολιτισμού (άρθρο 26), τον σκοπό του, τα μέσα εκπλήρωσης του σκοπού του (άρθρο 27), και τους πόρους του (άρθρο 28).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 29-39) περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν τα όργανα της διοίκησης του Οργανισμού, τα οποία είναι ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, το εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο και ο Γενικός Διευθυντής (άρθρο 29), τη συγκρότηση και τη θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου, τον τρόπο επιλογής και διορισμού των μελών του (άρθρο 30) καθώς και τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστά τους (άρθρο 31), τη λειτουργία του (άρθρο 32), τις αρμοδιότητές του (άρθρου 33), και τους λόγους έκπτωσης των μελών του (άρθρο 34). Επίσης, ορίζονται οι αρμοδιότητες του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου (άρθρο 35), προβλέπεται η σύσταση θέσης Γενικού Διευθυντή, ο τρόπος επιλογής και διορισμού του και η θητεία του (άρθρο 36), τα απαραίτητα προσόντα για τον διορισμό του (άρθρο 37), και οι αρμοδιότητές του (άρθρο 38), και ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν την Καλλιτεχνική Επιτροπή και τις αρμοδιότητές της (άρθρο 39).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 40-42) καθορίζεται εκ νέου η διοικητική διάρθρωση και η στελέχωση του Οργανισμού, ο οποίος αποτελείται πλέον από πέντε (5) Διευθύνσεις και τα Τμήματα που υπάγονται σε αυτές, καθώς και από τρία (3) αυτοτελή γραφεία και ένα (1) αυτοτελές τμήμα (άρθρο 40). Περαιτέρω, προβλέπεται ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού που θα στελεχωσει τις οργανικές μονάδες του Οργανισμού και ο τρόπος πλήρωσής τους. Η κατανομή των θέσεων του προσωπικού κατά εργασιακή σχέση, κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα καθορίζεται με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Οργανισμού (άρθρο 41). Τέλος, ορίζεται το περιεχόμενο του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Οργανισμού (άρθρο 42), ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Διευθυντή και πρότασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού (άρθρο 46 παρ. 2).

Στο Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 43-45) ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν τα περιουσιακά στοιχεία του Οργανισμού (άρθρο 43), ζητήματα οικο-

νομικής διαχείρισης, όπως ο τρόπος κατανομής των αυτοτελών κεφαλαίων μεταξύ των διευθύνσεων, και ζητήματα ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης του Οργανισμού (άρθρο 44). Επίσης, προβλέπονται απαλλαγές από φόρους, τέλη και δασμούς υπέρ Δημοσίου ή τρίτων όσον αφορά συλλογές τέχνης και φωτογραφίας, αρχαιακό υλικό, καθώς και άλλα αντικείμενα ή έργα τέχνης που σχετίζονται με τους σκοπούς του Οργανισμού και εισάγονται από το εξωτερικό (άρθρο 45). Τέλος, στο Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 46-48) τίθενται εξουσιοδοτικές (άρθρο 46) και μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 47) για την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων του Μέρους Γ', καθώς και οι καταργούμενες από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάξεις του ν. 4752/2018 περί του Μητροπολιτικού Οργανισμού Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης (άρθρο 48).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 49-53) περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου «Οργανισμός Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης» (Ο.Μ.Μ.Θ.). Μεταξύ άλλων, στο άρθρο 49, διά του οποίου τροποποιείται το άρθρο 19 του ν. 2947/2001, ορίζεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού θα αποτελείται, εφεξής, από επτά (7) μέλη και όχι δέκα (10) (όπως ισχύει σήμερα), τρία εκ των οποίων θα επιλέγονται από τον σύλλογο «Οι φίλοι της Μουσικής Θεσσαλονίκης» (άρθρο 49). Περαιτέρω, τροποποιούνται διατάξεις της από 1.2.1993 Σύμβασης σύστασης κοινωφελούς οργανισμού μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των σωματείων «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ» και «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ», που κυρώθηκε με το άρθρο 76 του ν. 2121/1993. Συγκεκριμένα, τροποποιούνται το άρθρο 4.Α της ως άνω Σύμβασης όσον αφορά την απαρτία του Διοικητικού Συμβουλίου και τη συμμετοχή του Καλλιτεχνικού Διευθυντή και του Γενικού Διευθυντή του Οργανισμού, χωρίς δικαίωμα ψήφου, στις συνεδριάσεις του ως εισηγητών σε θέματα αρμοδιότητάς τους (άρθρο 50), τα άρθρα 3.Α και 5.Α της ως άνω Σύμβασης όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη μείωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε επτά, την προσθήκη στα όργανα διοίκησης του Ο.Μ.Μ.Θ. του Καλλιτεχνικού Διευθυντή και του Γενικού Διευθυντή και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου, μεταξύ των οποίων είναι και η κατάρτιση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Οργανισμού, ο οποίος εγκρίνεται από τον Υπουργό Πολιτισμού (άρθρο 51), καθώς και το άρθρο 5.Β της Σύμβασης όσον αφορά τη διαδικασία πρόσληψης, τη θητεία, και τις αρμοδιότητες του Γενικού Διευθυντή και του Καλλιτεχνικού Διευθυντή. Τέλος, εισάγονται μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή των ως άνω προτεινόμενων ρυθμίσεων (άρθρο 53).

Με τις ρυθμίσεις του Μέρους Ε' (άρθρα 54-61) τροποποιούνται και συμπληρώνονται διατάξεις του ν. 3905/2010 σχετικά με το κοινωφελές μη κερ-

δοσκοπικό νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου «Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης». Ειδικότερα, συμπληρώνεται ο σκοπός του Φεστιβάλ με την απονομή των βραβείων «Χρυσός Αλέξανδρος» και «Αργυρός Αλέξανδρος» στο πλαίσιο της διοργάνωσης του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ, το οποίο μετονομάζεται σε Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ (άρθρο 54 – τροποποίηση άρθρου 22 του ν. 3905/2010), ο τίτλος του Διευθυντή του Φεστιβάλ μετατρέπεται σε Καλλιτεχνικό Διευθυντή του Φεστιβάλ (άρθρο 55 – τροποποίηση άρθρου 25 του ν. 3905/2010), στις παρ. 9 του άρθρου 26 και 3 του άρθρου 27 του ν. 3905/2010 προστίθεται η λέξη «Διεθνές» στον τίτλο του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ (άρθρα 56 και 57), καθορίζεται εκ νέου η εσωτερική διάρθρωση του νομικού προσώπου «Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης» με την κατάργηση δύο (2) Διευθύνσεων και τη μετονομασία της Διεύθυνσης Φεστιβάλ σε Καλλιτεχνική Διεύθυνση Φεστιβάλ (άρθρο 58 – τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 3905/2010), καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Καλλιτεχνικής Διεύθυνσης του Φεστιβάλ και συμπληρώνονται οι αρμοδιότητες του Καλλιτεχνικού Διευθυντή (άρθρο 59 – τροποποίηση του άρθρου 29 του ν. 3905/2010), και επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις στην παρ. 5 του άρθρου 33 του ν. 3905/2010 σε εναρμόνιση προς τα ανωτέρω (άρθρο 60). Τέλος, στο άρθρο 61 ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις του ν. 3905/2010.

Με τις διατάξεις του Μέρους ΣΤ΄ (άρθρα 62-79), το οποίο διαρθρώνεται σε έξι (6) Κεφάλαια (Α΄-ΣΤ΄), αναμορφώνεται το νομικό πλαίσιο λειτουργίας του «Προπαρασκευαστικού και Επαγγελματικού Σχολείου Καλών Τεχνών Πανόρμου Τήνου», το οποίο ιδρύθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3136/1955. Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 62-65) το «Προπαρασκευαστικό και Επαγγελματικό Σχολείο Καλών Τεχνών Πανόρμου Τήνου» μετονομάζεται σε «Ανώτερη Σχολή Καλής Τέχνης Μαρμαροτεχνίας Πανόρμου Τήνου» (εφεξής: «η Σχολή»), και ορίζεται η έδρα της και το νομικό καθεστώς που τη διέπει. Η Σχολή αποτελεί οργανική μονάδα του Υπουργείου Πολιτισμού και λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης (άρθρο 62). Περαιτέρω, ρυθμίζονται εκ νέου ο σκοπός της Σχολής, καθώς και τα μέσα και οι τρόποι επίτευξής του (άρθρο 63), η διοικητική της διάρθρωση σε δύο (2) Τμήματα (άρθρο 64), και τα έσοδά της (άρθρο 65). Στο Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 66 και 67) ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία εισαγωγής των υποψηφίων σπουδαστών στη Σχολή, το πρόγραμμα σπουδών (άρθρο 66), και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων (άρθρο 67). Στο Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 68-72) ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν θέματα διοίκησης και λειτουργίας της Σχολής. Συγκεκριμένα, ρυθμίζεται ο τρόπος επιλογής του Διευθυντή της Σχολής, ο οποίος είναι μόνιμος υπάλληλος του Υπουργείου Πολιτισμού και διορίζεται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού

(άρθρο 68), και καθορίζονται εκ νέου τα προσόντα του (άρθρο 69) και οι αρμοδιότητές του (άρθρο 70). Περαιτέρω, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον Σύλλογο των Καθηγητών της Σχολής (άρθρο 71) και το περιεχόμενο του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της (άρθρο 72). Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 73 και 74) αφορά ζητήματα του διδακτικού προσωπικού της Σχολής, το οποίο αυξάνεται σε οκτώ (8) άτομα που είναι μόνιμοι υπάλληλοι του Υπουργείου Πολιτισμού. Περαιτέρω, προβλέπονται ο τρόπος επιλογής και διορισμού του διδακτικού προσωπικού, τα απαιτούμενα προσόντα, η αμοιβή και οι αρμοδιότητές του (άρθρο 73). Επίσης, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν το διοικητικό, βοηθητικό και τεχνικό προσωπικό τη Σχολής. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η σύσταση πέντε (5) θέσεων μόνιμου προσωπικού, το οποίο αποτελείται από μόνιμους υπάλληλους του Υπουργείου Πολιτισμού, και καθορίζεται η διαδικασία επιλογής και διορισμού του (άρθρο 74). Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε΄ (άρθρα 75 και 76) παραχωρείται στο Υπουργείο Πολιτισμού, άνευ ανταλλάγματος, η χρήση δημοτικού ακινήτου που βρίσκεται στον Δήμο Τήνου της Περιφερειακής Ενότητας Κυκλάδων, για τη στέγαση και λειτουργία της Ανώτερης Σχολής Καλής Τέχνης Μαρμαροτεχνίας Πανόρμου Τήνου (άρθρο 75). Επίσης, συνιστάται στον Δήμο Τήνου γνωμοδοτική Καλλιτεχνική Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί για θέματα που αφορούν τη λειτουργία του Κοινοτικού Μουσείου Γιαννούλη Χαλεπά (άρθρο 76). Τέλος, το Κεφάλαιο ΣΤ΄ (άρθρα 77-79) περιλαμβάνει εξουσιοδοτικές (άρθρο 77) και μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 78) για την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων του Μέρους ΣΤ΄, καθώς και τις καταργούμενες από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάξεις (άρθρο 79). Σημειώνεται σχετικά ότι, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 107 του παρόντος, το άρθρο 65 περί των εσόδων της σχολής ισχύει από την 1η.1.2026, και το άρθρο 66 σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών και την εισαγωγή σπουδαστών στη Σχολή ισχύει από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026.

Το Μέρος Ζ΄ (άρθρα 80-99), το οποίο διαρθρώνεται σε πέντε (4) Κεφάλαια (Α΄-Ε΄), περιλαμβάνει διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού.

Στο Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 80-81) θεσπίζονται κρατικά Θεατρικά Βραβεία «Μελίνα Μερκούρη» και «Δημήτρης Χορν» για την ενίσχυση των νέων ηθοποιών, τα οποία θα απονέμονται κατ' έτος για την καλύτερη ερμηνεία νέας γυναίκας και νέου άνδρα ηθοποιού κατά την προηγούμενη θεατρική περίοδο, και ρυθμίζονται σχετικά ζητήματα. Το χρηματικό έπαθλο των εν λόγω βραβείων και η διαδικασία για την υποβολή υποψηφιότητας και την αξιολόγηση των υποψηφίων καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (άρθρο 92).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 82-85) ρυθμίζονται ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας και οργανισμών συλλογικής διαχείρισης. Συγκεκριμένα, ρυθμίζεται εκ νέου η διαδικασία την οποία μπορεί να ακολουθήσει ο δικαιούχος σε περιπτώσεις προσβολής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων στο διαδίκτυο, και ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι στην έννοια του δικαιούχου για την προστασία των εν λόγω δικαιωμάτων περιλαμβάνεται και ο διοργανωτής αθλητικών εκδηλώσεων (άρθρο 82 – τροποποίηση του άρθρου 66Ε του ν. 2121/1993). Περαιτέρω, συμπληρώνονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 65Α του ν. 2121/1993 όσον αφορά την επιβολή διοικητικού προστίμου σε όποιον, χωρίς δικαίωμα και κατά παράβαση των διατάξεων του ν. 2121/1993, προσβάλλει δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικά δικαιώματα ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, και τη διαδικασία διαπίστωσης των εν λόγω παραβάσεων, κατά τα ειδικώς οριζόμενα (άρθρο 83). Επίσης, στο άρθρο 84, διά του οποίου τροποποιείται το άρθρο 43 του ν. 4481/2017, ρυθμίζεται εκ νέου η διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση υποβολής γνωστοποίησης και καταγγελίας για την παραβίαση διατάξεων των νόμων 4481/2017 και 2121/1993. Μεταξύ άλλων, ορίζεται η καταβολή παραβόλου ως προϋπόθεση για την εξέταση της γνωστοποίησης από τον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΟΠΙ). Τέλος, στο άρθρο 85, διά του οποίου τροποποιείται το άρθρο 46 του ν. 4481/2017, ορίζεται ο ΟΠΙ ως αρμόδια αρχή για τη διενέργεια έρευνας σχετικά με τη διαπίστωση παραβάσεων των νόμων 4481/2017 και 2121/1993, και ρυθμίζεται αναλυτικά η διαδικασία των ελέγχων και της επιβολής των σχετικών κυρώσεων.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 86-89) ρυθμίζονται θέματα φορέων οι οποίοι εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, επιτρέπεται η λειτουργία εστιατορίου στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου «Μουσείο Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου» (άρθρο 86), προβλέπεται ότι τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσείου Ακρόπολης είναι μη εκτελεστικά, εκτός από τον Πρόεδρό του (άρθρο 87), προστίθεται δέκατο τέταρτο μέλος στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ελληνικού Ιδρύματος Βιβλίου και Πολιτισμού (άρθρο 88), και μετατίθεται η προθεσμία για την απόδοση της δεύτερης δόσης του ποσοστού των ετήσιων διαθεσίμων του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων στο Υπουργείο Πολιτισμού (άρθρο 89).

Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 90-96) περιλαμβάνει λοιπές ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η δυνατότητα απαλλοτρίωσης ή εξαγοράς ακινήτων τα οποία προορίζονται για την αποθήκευση και συντήρηση μνημείων (άρθρο 90), η σύσταση δικαιώματος επιφάνειας επί δημοσίων ακινήτων στην περιοχή «Τετραχωρίου Σουλίου», άνευ α-

νταλλάγματος και χωρίς την υποχρέωση καταβολής εδαφονομίου (άρθρο 91), η παραχώρηση στο Υπουργείο Πολιτισμού της κυριότητας τμήματος του οικοπέδου του πρώην εργοστασίου ΦΙΞ και του υφιστάμενου εντός αυτού κτηρίου, ιδιοκτησίας της ανώνυμης εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΜΟΝΟ-ΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.», με σκοπό τη στέγαση του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης», κατά τα ειδικώς οριζόμενα (άρθρο 92), η επιβολή μέτρων και μέσων πυροπροστασίας για την πρόληψη και καταστολή των πυρκαγιών, εντός ή πλησίον αρχαιολογικών χώρων, με απόφαση των αρμόδιων Υπουργών (άρθρο 93), η καταχώριση στο Μητρώο Προσωπικού Αρχαιολογικών Εργασιών (Μ.Π.Α.Ε.) του διοικητικού προσωπικού το οποίο απασχολείται σε αρχαιολογικές εργασίες, αρχαιολογικές έρευνες και αρχαιολογικά έργα (άρθρο 94), και η επιβολή ειδικού πολιτιστικού τέλους ποσού εβδομήντα πέντε λεπτών (0,75) του ευρώ, ανά ημερήσια χρήση και ανά δωμάτιο ή διαμέρισμα των οριζόμενων επιχειρήσεων οι οποίες εδρεύουν εντός των ορίων του Δήμου Ζαγορίου (άρθρο 95). Ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία επιβολής και απόδοσης του ειδικού πολιτιστικού τέλους, το περιεχόμενο, τη διαδικασία και τον τρόπο έκδοσης του ειδικού στοιχείου - απόδειξης της είσπραξης του, ρυθμίζονται με αποφάσεις των Υπουργών Πολιτισμού και Εσωτερικών. Με όμοιες αποφάσεις συγκροτείται πενταμελής Επιτροπή διαχείρισης του τέλους και ρυθμίζεται κάθε ζήτημα που αφορά τη λειτουργία της (άρθρο 98).

Επίσης, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τις ημέρες μετακίνησης εκτός έδρας των προϊσταμένων των Γενικών Διευθύνσεων του Υπουργείου Πολιτισμού οι οποίες εκτελούν συγχρηματοδοτούμενα έργα και έργα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (άρθρο 96).

Τέλος, το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 97-99) περιλαμβάνει μεταβατικές και εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων του Μέρους Ζ' (άρθρα 97 και 98), καθώς και εξουσιοδοτική διάταξη για τον καθορισμό των φορέων υλοποίησης εκπαιδευτικών δράσεων πολιτισμού σε μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (άρθρο 99).

Το Μέρος Η' (άρθρα 100-106) περιλαμβάνει διατάξεις που τροποποιούν ή αναδιατυπώνουν ρυθμίσεις σχετικά με το Πρόγραμμα Στήριξης Οπτικοακουστικών Έργων στην Ελλάδα CASH REBATE GREECE (CRGR), οι οποίες θεσπίσθηκαν με τον ν. 5105/2024 (βλ. από 23/4/2024 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Δημιουργική Ελλάδα: ενίσχυση του κινηματογραφικού, οπτικοακουστικού και δημιουργικού τομέα, ίδρυση φορέα για το βιβλίο και λοιπές διατάξεις για τον σύγχρονο πολιτισμό»). Ειδικότερα, το Μέρος Η' ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι κατά την αξιολό-

γηση από την αρμόδια Επιτροπή των αιτήσεων ένταξης χρηματοδότησης επενδυτικού σχεδίου σε όλα τα καθεστώτα (πληρότητα και νομιμότητα δικαιολογητικών, περιεχόμενο αιτήσεων) δεν απαιτείται πλέον εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών της Χορηγούσας Αρχής, ότι εξακολουθεί να ισχύει η αρχή της χρονικής προτεραιότητας και ότι για την έκδοση απόφασης ένταξης χρηματοδότησης δεν προϋποτίθεται βεβαίωση ύπαρξης σχετικής πίστωσης (άρθρο 100), τροποποιεί τη διάρκεια της διαδικασίας επαλήθευσης και πιστοποίησης λήξης επενδυτικού σχεδίου στα καθεστώτα ενίσχυσης CRGR-FTV και CRGR-Animate, καθώς και το πλαίσιο ελέγχου (από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία) των χρηματοοικονομικών και ποσοτικών στοιχείων των υπό αξιολόγηση σχεδίων (άρθρο 101), θεσπίζει τη δυνατότητα καταβολής της επιχορήγησης και σε λογαριασμό πιστωτικού ιδρύματος άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (άρθρο 102), τροποποιεί το πλαίσιο διενέργειας δειγματοληπτικού ελέγχου, επιτόπιων ελέγχων και επαληθεύσεων για τις αποφάσεις πιστοποίησης της λήξης επενδυτικών σχεδίων (άρθρο 103), καθώς και το πλαίσιο υποβολής αντιρρήσεων, όπως μετονομάζονται οι «ενστάσεις - αντιρρήσεις» του ισχύοντος νομοθετικού καθεστώτος (άρθρο 104), του οποίου, επίσης, τροποποιεί εξουσιοδοτικές και μεταβατικές διατάξεις (άρθρα 105-106).

Τέλος, με τις διατάξεις του Μέρους Θ' (άρθρο 107) ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

Ακολούθως, επισυνάπτονται δύο (2) Παραρτήματα. Το Παράρτημα Α του άρθρου 76 του παρόντος με το τοπογραφικό διάγραμμα του δημοτικού ακινήτου που βρίσκεται στον Δήμο Τήνου, η χρήση του οποίου παραχωρείται στο Υπουργείο Πολιτισμού, και το Παράρτημα Β του άρθρου 91 του παρόντος, το οποίο περιλαμβάνει την οριοθέτηση της περιοχής Τετραχωρίου Σουλίου στα δημόσια ακίνητα της οποίας επιτρέπεται η σύσταση δικαιώματος επιφανείας.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 1 παρ. 2 και 26

Στην παρ. 2 του άρθρου 1, για λόγους εννοιολογικής σαφήνειας, η φράση «απολαμβάνει όλων των διοικητικών και δικαστικών ατελειών» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «απολαύει όλων των διοικητικών και δικαστικών ατελειών».

Ομοίως, στο άρθρο 26 η φράση «απολαμβάνει τις ατέλειες» συνιστάται να αντικατασταθεί από τη φράση «απολαύει των ατελειών».

2. Επί του άρθρου 7

Δεδομένου ότι στην παρ. 4 του παρόντος ορίζεται ότι «[σ]ε περίπτωση κωλύματος, απουσίας ή ελλείψεως, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας και ο Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους αναπληρώνονται από τους νόμιμους αναπληρωτές τους», για λόγους πληρότητας και σαφήνειας, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να συμπληρωθεί η περ. α) της παρ. 3 ως εξής: «α) ένα (1) μέλος είναι ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας με τον αναπληρωτή του».

Ομοίως, η περ. γ) της παρ. 3 θα ήταν σκόπιμο να συμπληρωθεί ως εξής: «γ) ένα (1) μέλος είναι ο επί τιμή Πρόεδρος ενός εκ των ανωτάτων Δικαστηρίων της χώρας με τον αναπληρωτή του ή ο Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους με τον αναπληρωτή του ή ένας (1) τακτικός καθηγητής Νομικής Σχολής Α΄ βαθμίδας με τον αναπληρωτή του».

3. Επί του άρθρου 8 παρ. 1 και 4

Το άρθρο 8 θεσπίζει κωλύματα για τον διορισμό προσώπου ως μέλους του Δ.Σ. του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου» (Ε.Π.Μ.Α.Σ.) και ασυμβίβαστα με την ως άνω ιδιότητα.

Στην παρ. 1 προβλέπεται ότι «1. Δεν δύναται να διοριστεί μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) όποιος έχει κώλυμα διορισμού δημόσιου υπαλλήλου, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 7 έως 9 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α΄ 26), καθώς και όποιος έχει καταδικασθεί αμετάκλητα για κακούργημα ή παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή για πλαστογραφία, δωροδοκία, κλοπή, υπεξαίρεση ή αποδοχή προϊόντων εγκλήματος (...)». Στο άρθρο 8 παρ. 1 περ. α) του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007) προβλέπεται απαγόρευση διορισμού υπαλλήλου για όσους έχουν καταδικασθεί, μεταξύ άλλων, «(...) για κακούργημα και σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση (κοινή και στην υπηρεσία) (...) πλαστογραφία (...) δωροδοκία (...)».

Από νομοτεχνική άποψη, θα μπορούσαν να ενοποιηθούν οι αναφορές στα ίδια αδικήματα εξαιτίας των οποίων ισχύει κώλυμα διορισμού.

Εξ άλλου, στην παρ. 4 ορίζεται ειδικότερα ότι «4. Σε κάθε περίπτωση, ως προς τα μέλη του Δ.Σ. εφαρμόζεται συμπληρωματικά το Κεφάλαιο Α΄ του Μέρους Δ΄ του ν. 4622/2019 (Α΄ 133), περί κωλυμάτων, ασυμβίβαστων και κανόνων αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων».

Μεταξύ των διατάξεων του Κεφ. Α΄ του Μέρους Δ΄ του ν. 4622/2019 περιλαμβάνεται το άρθρο 70, το οποίο θεσπίζει αυτοδίκαιη αναστολή ή απαγό-

ρευση άσκησης οποιασδήποτε επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς και δημόσιου λειτουργήματος ή καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα του δημοσίου τομέα.

Δοθέντος ότι στο Δ.Σ. της Ε.Π.Μ.Α.Σ. συμμετέχουν πρόσωπα που κατέχουν την ιδιότητα, μεταξύ άλλων, του Προέδρου του Δ.Σ. της Εθνικής Τράπεζας, του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή τακτικού καθηγητή Νομικής Σχολής Α΄ βαθμίδας, χρειάζεται διευκρίνιση ο τρόπος εφαρμογής των ως άνω ρυθμίσεων επί των περιπτώσεων αυτών.

Επίσης, το άρθρο 73 του ν. 4622/2019 προβλέπει ότι επί ένα έτος μετά την αποχώρηση προσώπων από τις θέσεις του άρθρου 68 του νόμου (μέλη της κυβέρνησης, πρόεδροι ή επί κεφαλής Ανεξαρτήτων Αρχών, πρόεδροι, διοικητές κ.λπ. ν.π.δ.δ. και ν.π.ι.δ. των οποίων η επιλογή ανήκει στην Κυβέρνηση), τα εν λόγω πρόσωπα έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν άδεια προκειμένου να ασκήσουν οποιαδήποτε επαγγελματική ή επιχειρηματική δραστηριότητα σχετιζόμενη με τη δραστηριότητα του φορέα στον οποίο διορίστηκαν, όταν αυτή μπορεί να δημιουργήσει κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων, κατά την έννοια του άρθρου 71 αυτού του νόμου. Τη σχετική άδεια χορηγεί η Επιτροπή Δεοντολογίας του άρθρου 74 του νόμου.

Για λόγους εφαρμογής αυτών των άρθρων, εν προκειμένω, χρήσιμη θα ήταν σχετική διευκρίνιση, ιδίως ως προς την υπαγωγή των μελών του Δ.Σ. της Ε.Π.Μ.Α.Σ. στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Δεοντολογίας, που έχει συσταθεί στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, και η οποία περιλαμβάνει τον εν γένει έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων για την παράβαση των οριζόμενων στο Κεφ. Α΄ του Μέρους Δ΄ του ν. 4622/2019.

4. Επί του άρθρου 13

Στην παρ. 1 του παρόντος ορίζεται ότι: «Στην Ε.Π.Μ.Α.Σ. συστήνεται μία (1) θέση Γενικού Διευθυντή. Ο Γενικός Διευθυντής διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως για πέντε (5) έτη. Με όμοια απόφαση επιτρέπεται η ανανέωση της θητείας του Γενικού Διευθυντή έως δύο (2) επιπλέον θητείες. Για τον διορισμό του Γενικού Διευθυντή εφαρμόζεται η διαδικασία της παρ. 8 του άρθρου 51 του ν. 4622/2019 (Α΄ 133)».

Δεδομένου ότι στην παρ. 8 του άρθρου 51 του ν. 4622/2019 ορίζεται ότι: «Κατ' εξαίρεση, προσλήψεις τακτικού προσωπικού που δεν έχουν ενταχθεί στον ετήσιο προγραμματισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, εγκρίνονται με κοινή απόφαση των αρμόδιων υπουργών για θέματα ανθρωπίνου δυναμικού δημόσιου τομέα και προϋπολογισμού, εφόσον έχουν όλως έγκτακτο και κατεπείγοντα χαρακτήρα, και συνοδεύονται από ειδικά αιτιολο-

γημένο αίτημα του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθώς και από: α) βεβαίωση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για την ύπαρξη των αναγκαίων πιστώσεων στον Τακτικό Προϋπολογισμό, για δαπάνες που βαρύνουν απευθείας τις πιστώσεις των παροχών σε εργαζομένους του Τακτικού Προϋπολογισμού ή β) από έγγραφο παροχής απόψεων για τον τρόπο κάλυψης της δαπάνης από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, που συνοδεύεται από εισήγηση του αρμόδιου προϊσταμένου των οικονομικών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4270/2014 για τον τρόπο κάλυψης δαπάνης, για δαπάνες που δεν βαρύνουν απευθείας τον Τακτικό Προϋπολογισμό», το ζήτημα χρειάζεται διευκρίνιση.

5. Επί του άρθρου 15

Στο στοιχείο θ) αναφέρεται ότι ο Γενικός Διευθυντής «εισηγείται στο Δ.Σ. για θέματα σχετικά με την εκποίηση έργων τέχνης και του πάσης φύσεως υλικού εξοπλισμού».

Στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 16 προβλέπεται ότι «2. Η Επιτροπή γνωμοδοτεί προς το Δ.Σ. σχετικά με θέματα που αφορούν την αγορά και εκποίηση έργων τέχνης, καθώς και την αποδοχή δωρεών ή κληρονομιών έργων τέχνης. 3. Η Επιτροπή αποτελείται από τον Γενικό Διευθυντή της Ε.Π.Μ.Α.Σ., ως Πρόεδρο, και τέσσερα (4) μέλη που προέρχονται από το Δ.Σ. ή στελέχη της Ε.Π.Μ.Α.Σ. με γνώση του αντικειμένου της Επιτροπής».

Υπό το φως των ανωτέρω, παρατηρείται ότι ο Γενικός Διευθυντής εισηγείται στο Δ.Σ. επί θεμάτων σχετικών με την εκποίηση έργων τέχνης και του πάσης φύσεως υλικού εξοπλισμού, και αυτοτελώς αλλά και, στο πλαίσιο συλλογικού οργάνου, ως Πρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής.

6. Επί του άρθρου 16 παρ. 3

Η διάταξη αφορά τη σύνθεση της Καλλιτεχνικής Επιτροπής, η οποία συνιστάται στην Ε.Π.Μ.Α.Σ. με υπουργική απόφαση και αποτελείται από «(...) τον Γενικό Διευθυντή της Ε.Π.Μ.Α.Σ., ως Πρόεδρο, και τέσσερα (4) μέλη που προέρχονται από το Δ.Σ. ή στελέχη της Ε.Π.Μ.Α.Σ. με γνώση του αντικειμένου της Επιτροπής».

Για λόγους εφαρμογής της ρύθμισης, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί αν ως στελέχη της Ε.Π.Μ.Α.Σ. νοείται το προσωπικό της Κεντρικής και των τεσσάρων Περιφερειακών Υπηρεσιών της Ε.Π.Μ.Α.Σ. που αναφέρεται στα άρθρα 18 και 19 του παρόντος.

7. Επί του άρθρου 21

Με τις διατάξεις της παρ. 1 του παρόντος συνιστάται «στην Ε.Π.Μ.Α.Σ. τριμελής Επιτροπή Ελέγχου, η οποία αποτελείται από μέλη του Δ.Σ., ένα (1)

από τα οποία έχει αποδεδειγμένα επαρκή γνώση σε θέματα λογιστικής και ελεγκτικής. Η Επιτροπή Ελέγχου συγκροτείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού».

Εν συνεχεία, στην παρ. 2 καθορίζονται οι ελεγκτικές αρμοδιότητες της Επιτροπής, στις οποίες περιλαμβάνεται και η αξιολόγηση της απόδοσης των εκτελεστικών μελών του Δ.Σ. της Ε.Π.Μ.Α.Σ., λαμβανομένης υπόψη της υλοποίησης του επιχειρησιακού της σχεδίου.

Υπό το φως των ανωτέρω, παρατηρείται ότι, εν προκειμένω, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν τη θέση και ελεγκτή και ελεγχόμενου. Συνεπώς, το ζήτημα αυτό χρειάζεται διευκρίνιση.

8. Επί των άρθρων 22 και 86

Το άρθρο 22 προβλέπει εμπορικές δραστηριότητες εστιατορίου, κυλικείου, αναψυκτηρίου και βιβλιοπωλείου, με σκοπό την εξυπηρέτηση των επισκεπτών της Ε.Π.Μ.Α.Σ. και των παραρτημάτων της, στους χώρους τους και σε ποσοστό μέχρι το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των εγκαταστάσεών τους, κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων χρήσεων γης.

Το άρθρο 86 τροποποιεί το άρθρο 4 του ν. 3600/2007, προσθέτοντας, μεταξύ άλλων, παρ. 3, κατά την οποία «3. Επιτρέπεται η λειτουργία κυλικείου-αναψυκτηρίου και εστιατορίου στους χώρους του Μουσείου και σε ποσοστό έως είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των εγκαταστάσεών του, με σκοπό την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και των φίλων του, κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων κατά περίπτωση χρήσεων γης».

Κατά τη νομολογία, «ο κοινός νομοθέτης μπορεί να τροποποιεί τις ισχύουσες πολεοδομικές ρυθμίσεις, εφόσον η εισαγόμενη νέα ρύθμιση αποσκοπεί στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων, και απαγορεύεται, κατ' αρχήν, η λήψη μέτρων που επιφέρουν υποβάθμιση του φυσικού ή οικιστικού περιβάλλοντος. Περαιτέρω, το άρθρο 24 παρ. 2 του Συντάγματος επιβάλλει στον νομοθέτη να ρυθμίσει τη χωροταξική και πολεοδομική διαμόρφωση της χώρας με βάση ορθολογικό σχεδιασμό, υπαγορευόμενο από πολεοδομικά κριτήρια, σύμφωνα με την ιδιομορφία, τη φυσιογνωμία και τις ανάγκες κάθε περιοχής, ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή ανάπτυξη των οικισμών, η προστασία του περιβάλλοντος και οι βέλτιστοι δυνατοί όροι διαβίωσης» (ΣτΕ Ολομ. 1528/2003). Η τήρηση της συνταγματικής επιταγής υπόκειται στον οριακό έλεγχο του ακυρωτικού δικαστή, ο οποίος, βάσει και των διδαγμάτων της κοινής πείρας, οφείλει να κρίνει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση αν με τις θεσπιζόμενες χωροταξικές ή πολεοδομικές ρυθμίσεις επέρχεται υποβάθμιση του περιβάλλοντος (βλ. Ολομ. ΣτΕ: 10/1988, 1159/1989, 150/1990, 3618/1995, 1528/2003, 2818/2004, 3838/2009, 415/2011,

376/2014, 705/2020 κ.ά.). Εξάλλου, όπως προκύπτει από την παρ. 2 του άρθρου 24 του Συντάγματος, κατά τη θέσπιση χωροταξικών και πολεοδομικών ρυθμίσεων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, προς επίτευξη του κατά τα ανωτέρω τασσομένου σκοπού της εξυπηρέτησης της λειτουργικότητας και ανάπτυξης των οικισμών και της εξασφάλισης των καλύτερων όρων διαβίωσης, τα πορίσματα και οι εφαρμογές των επιστημών της χωροταξίας και της πολεοδομίας, αλλά και κάθε άλλης επιστήμης που αφορά στη συγκεκριμένη ρύθμιση (ΣτΕ Ολομ.: 376/2014, 415/2011, 3838/2009, 2526/2003, 2809/2002, 173/1998 κ.ά.). Επομένως, ρύθμιση με τέτοιο περιεχόμενο είναι συνταγματικώς επιτρεπτή, μόνον εφόσον έχει θεσπισθεί μετά από εκτίμηση ειδικής για την προτεινόμενη ρύθμιση επιστημονικής μελέτης (πρβλ. ΣτΕ Ολομ.: 1970/2012 σκ. 11, 3838/2009 σκ. 9, 123/2007 σκ. 8). Περαιτέρω, λόγοι αναγόμενοι στην υφιστάμενη πραγματική κατάσταση, καθώς και στην εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων, λαμβάνονται υπόψη μόνο επικουρικής (ΣτΕ Ολομ. 418/ 2011, 3059/2009, 3838/2009, 123/2007 κ.ά.) και εφόσον η προκρινόμενη ρύθμιση τελεί εντός των πλαισίων εξυπηρέτησης των πολεοδομικών αναγκών (ΣτΕ Ολομ. 2005/2003 σκ. 5 κ.ά.). Τέλος, πρέπει να εξασφαλίζεται και η συμμετοχή του ΟΤΑ στην περιφέρεια του οποίου αφορούν οι εισαγόμενες ρυθμίσεις, καθώς και των ενδιαφερομένων πολιτών (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 3661/2005, σκ. 7, και έκτοτε πάγια νομολογία)» (βλ. ΣτΕ 146/2025).

Υπό το φως των ανωτέρω, η εισαγόμενη νέα ρύθμιση πρέπει να αποσκοπεί στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων, και να μην επιφέρει υποβάθμιση του φυσικού ή οικιστικού περιβάλλοντος. Προς πληρέστερη τεκμηρίωση των ανωτέρω, σκόπιμη θα ήταν η παράθεση αναλυτικότερων στοιχείων (βλ. Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου 22, κατά την οποία η ρύθμιση αποβλέπει «στην πιο ολοκληρωμένη εξυπηρέτηση των επισκεπτών της Ε.Π.Μ.Α.Σ., στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού και της ενίσχυσης της εξωστρέφειας της, καθώς και της αύξησης των εσόδων της», και επί του άρθρου 86, κατά την οποία η ρύθμιση προτείνεται «με σκοπό την πιο ολοκληρωμένη εξυπηρέτηση των επισκεπτών και των φίλων του Μουσείου και την αύξηση των εσόδων του, αποβλέποντας στον εκσυγχρονισμό και στην ενίσχυση της εξωστρέφειάς του»).

9. Επί του άρθρου 23 παρ. 2

Η διάταξη ορίζει ότι «[μ]ε προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται κατόπιν εισήγησης του Δ.Σ. της Ε.Π.Μ.Α.Σ. και πρότασης των Υπουργών Πολιτισμού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, δύνανται να συστήνονται περιφερειακές υπηρεσίες της Ε.Π.Μ.Α.Σ., σε επίπεδο τμήματος, επιπλέον αυτών του άρθρου 18, και να καθορίζονται τα ζητήματα λειτουργίας αυτών».

Κατά τη νομολογία, η νομοθετική εξουσιοδότηση, κατ' άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, «πρέπει να είναι ειδική και ορισμένη, δηλαδή να προβαίνει σε συγκεκριμένο προσδιορισμό του αντικειμένου της και να καθορίζει τα όριά της σε σχέση προς αυτό, ασχέτως αν είναι ευρεία ή στενή, ασχέτως, δηλαδή, αν είναι μεγαλύτερος ή μικρότερος ο αριθμός των περιπτώσεων τις οποίες η Διοίκηση μπορεί να ρυθμίσει βάσει της συγκεκριμένης νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως. Περαιτέρω, με τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου του Συντάγματος επιτρέπεται η εξουσιοδότηση για την έκδοση κανονιστικών πράξεων και από άλλα, εκτός του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα της Διοικήσεως προκειμένου, όμως, να ρυθμισθούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό. Ως ειδικότερα θέματα νοούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση με την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρυθμίσεως. Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδοτήσεως, αλλά επί πλέον και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα (Σ.τ.Ε. 2315/2018 Ολομ., 1804/2017 Ολομ., 520/2015 Ολομ. κ.ά.). Η αναφερθείσα ουσιαστική ρύθμιση μπορεί να υπάρχει τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως (Σ.τ.Ε. 2315/2018 Ολομ., 1749/2016 Ολομ. κ.ά.). Η περίπτωση αυτή, εξ άλλου, αντιδιαστέλλεται τόσο από το «λεπτομερειακό» θέμα, το οποίο αφορά τη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων, όσο και από το «τεχνικό», για τη ρύθμιση του οποίου γίνεται ευρεία χρήση επιστημονικής και εν γένει τεχνικής φύσεως κριτηρίων και μεθόδων, για τα οποία είναι αναγκαία η σύμπραξη ειδικών τεχνικών οργάνων, οργάνων δηλαδή που διαθέτουν εξειδικευμένη επιστημονική ή τεχνική υπό ευρεία έννοια κατάρτιση (Σ.τ.Ε. 520/2015 Ολομ.)» (ΣτΕ 511/2024 [Ολ]. Βλ., σχετικά, Φίλιππο Σπυρόπουλο, Συνταγματικό Δίκαιο, 2020, σελ. 113 επ., Κώστα Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδοση, 2021, σελ. 223-225, Ευάγγελο Βενιζέλο, Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου, 2021, σελ. 135 επ., και Αντώνη Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 2024, σελ. 464-466, παρ. 439 επ.).

Υπό το φως των ανωτέρω, η διάταξη καθορίζει μεν τα θέματα που μπορούν να ρυθμισθούν κανονιστικά, θα μπορούσε, όμως, να δημιουργηθεί προβληματισμός ως προς την απουσία περιγραφής του σκοπού καθώς και ορι-

σμένων γενικών κριτηρίων για την ίδρυση περιφερειακών γραφείων στην επικράτεια, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών τους ως δημόσιων υπηρεσιών (διάρθρωση, στελέχωση κ.λπ.), στο πλαίσιο του δημόσιου συμφέροντος που εξυπηρετείται από την ίδρυσή τους.

10. Επί του άρθρου 24

Η παρ. 1 προβλέπει αυτοδίκαιη παράταση της θητείας του Δ.Σ. μέχρι τον διορισμό του νέου Δ.Σ. της Ε.Π.Μ.Α.Σ. και ορίζει ότι «[μ]έχρι τον ορισμό νέου, το Δ.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 12».

Δεδομένου ότι οι αρμοδιότητες του Δ.Σ. περιγράφονται στο άρθρο 10, ενώ το άρθρο 12 αναφέρεται στις αρμοδιότητες του Προέδρου του Δ.Σ., θα ήταν χρήσιμη σχετική διευκρίνιση. Επίσης, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμη η αναφορά και των άρθρων 7-9 και 11-12 ως προς τον τρόπο λειτουργίας του Δ.Σ.

11. Επί του άρθρου 25

Το παρόν άρθρο ορίζει τις καταργούμενες διατάξεις του Μέρους Β΄ οι ρυθμίσεις του οποίου αφορούν το ν.π.δ.δ «Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου» (Ε.Π.Μ.Α.Σ.).

Ως προς το στοιχείο γ) του άρθρου παρατηρείται ότι οι παρ. 2 έως 6 του άρθρου 3 του ν. 1881/1990 δεν αναφέρονται αποκλειστικά στον διορισμό προσώπου στη θέση Διευθυντή της Ε.Π.Μ.Α.Σ., όπως και ότι οι παρ. 3-5 αφορούν και τον διορισμό σε θέση διευθυντή στην Κρατική Ορχήστρα Αθηνών και την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, η δε παρ. 6 αποτελεί τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 1854/1989.

Επίσης, ως προς το στοιχείο ε) παρατηρείται ότι η αναφερόμενη περ. στ΄ της παρ. 8 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997 αποτελεί τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 1854/1989, και ως προς το στοιχείο στ) παρατηρείται ότι τα αναφερόμενα εδάφια πρώτο, δεύτερο, τρίτο και τέταρτο αποτελούν τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 1854/1989, και το εδάφιο έκτο, τροποποίηση του άρθρου 13 του ν. 1079/1980. Επομένως, χάριν συντομίας, θα μπορούσαν οι εν λόγω τροποποιήσεις να ενσωματωθούν στις σχετικές διατάξεις, ήτοι στον υπό στοιχείο α) αναφερόμενο ν. 1079/1980 και στο υπό στοιχείο β) αναφερόμενο άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 1854/1989.

Περαιτέρω, στην περ. στ) ορίζεται ότι από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται «τα εδάφια πρώτο, δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και έκτο της παρ. 4 του άρθρου 80 του ν. 3057/2002 (Α΄ 239), περί ρυθμίσεων θεμάτων Υπουργείου Πολιτισμού».

Εν προκειμένω, δοθέντος ότι, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση, στο Μέρος Β΄ του νομοσχεδίου επιχειρείται η αναδιοργάνωση του νομικού προσωπικού δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) με την επωνυμία «Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου» (Ε.Π.Μ.Α.Σ.), και η κωδικοποίηση, σε ενιαίο κείμενο, του συνόλου των διατάξεων που διέπουν τη λειτουργία του όπως και των Παραρτημάτων του, οι οποίες βρίσκονται διάσπαρτες στην κείμενη νομοθεσία (Αιτιολογική Έκθεση σελ. 92), θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να καταργηθεί η παρ. 4 του άρθρου 80 του ν. 3057/2002 στο σύνολό της, και τυχόν ρυθμίσεις που δεν καλύπτονται από τις προτεινόμενες διατάξεις να ενσωματωθούν στο παρόν.

Επίσης, χρήσιμο θα ήταν να διευκρινισθεί αν τα αναφερόμενα στη διάταξη εδάφια πρώτο, δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και έκτο της παρ. 4 του άρθρου 80 του ν. 3057/2002 συνιστούν, κατ' ακριβολογία, τις περιπτώσεις α΄, β΄, γ΄, δ΄, και στ΄ της παρ. 4 του άρθρου 80 του ν. 3057/2002.

12. Επί του άρθρου 28

Στην περίπτωση η), για λόγους σαφήνειας, χρήσιμη θα ήταν η διευκρίνιση περί ποιου πωλητηρίου πρόκειται.

13. Επί του άρθρου 30

Στο παρόν άρθρο, διά του οποίου ρυθμίζεται η συγκρότηση και η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου του ν.π.ι.δ. με την επωνυμία «Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης» (εφεξής, Οργανισμός), παρατηρείται ότι δεν ορίζονται αναπληρωτές των μελών του.

14. Επί του άρθρου 32 παρ. 3

Η διάταξη προβλέπει ότι «3. Στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου μετέχει, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού, ο οποίος εκτελεί χρέη εισηγητή στο Διοικητικό Συμβούλιο για θέματα της αρμοδιότητάς του (...)».

Σχετικά παρατηρείται ότι οι αρμοδιότητες του Γενικού Διευθυντή ορίζονται στο άρθρο 38, ενώ στο άρθρο 33 παρ. 2 στοιχ. β), ε) και στ) προβλέπεται ρητά εισήγηση του Γενικού Διευθυντή πριν από την έγκριση, από το Δ.Σ. του Οργανισμού, του γενικού σχεδιασμού, του προγραμματισμού, του ετήσιου προϋπολογισμού και επιμέρους προϋπολογισμών, της πρόσληψης προσωπικού κ.λπ. του Οργανισμού. Επομένως, ο Γενικός Διευθυντής είναι αρμόδιος να εισηγείται εφ' όλων των σχετικών με τις αρμοδιότητές του θεμάτων, που περιγράφονται, ιδίως, στο άρθρο 38.

15. Επί των άρθρων 32 παρ. 3, 33 παρ. 6, 36 παρ. 3, 38 παρ. 1 περ. η), 39 παρ. 1, 41 και 47 παρ. 2 και 4

Για την ταυτότητα της χρήσης των όρων, θα ενδεικνυόταν, από νομοτεχνική άποψη, η χρήση ενός εκ των χρησιμοποιούμενων όρων, ήτοι είτε του όρου Διευθυντές είτε του όρου Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων.

16. Επί του άρθρου 33 παρ. 2 και 3

Στην παρ. 2 περ. α), αντί του άρθρου 43 παρ. 2 πρέπει να αναφέρεται το άρθρο 42, όπου προβλέπεται ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Οργανισμού.

Στην παρ. 3, όπου ορίζεται ότι «3. Το Δ.Σ. υποβάλλει δια του Προέδρου του στον εποπτεύοντα Υπουργό ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες και τους στόχους του Οργανισμού», ενδείκνυται ο τονισμός της πρόθεσης «διά».

17. Επί του άρθρου 35 παρ. 1

Στην περ. ια), όπου προβλέπεται ότι «ια) [ο Πρόεδρος του Οργανισμού] ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα, που ανατίθεται σε αυτόν ρητά από τον παρόντα ή άλλους νόμους και ασκεί τις αρμοδιότητες που του μεταβιβάζεται με απόφαση του Δ.Σ.», το ρήμα «μεταβιβάζεται» ενδείκνυται να τεθεί στον πληθυντικό αριθμό.

18. Επί του άρθρου 39 παρ. 2

Κατά τη διάταξη «2. Έργο της Καλλιτεχνικής Επιτροπής είναι να επικουρεί τον Γενικό Διευθυντή, ιδίως μέσα από την εξέταση τρόπων που διευκολύνουν συνολικά το καλλιτεχνικό και εκπαιδευτικό πρόγραμμα και γενικότερα τους στόχους του Οργανισμού και την υποβοήθηση του επιστημονικού, διοικητικού, τεχνικού και βοηθητικού προσωπικού του». Ομοίως, στο άρθρο 38 παρ. 2 προβλέπεται ότι «2. Το αργότερο μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ανάληψη των καθηκόντων του, ο Γενικός Διευθυντής, επικουρούμενος από την Καλλιτεχνική Επιτροπή, συντάσσει και υποβάλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο στρατηγικό σχέδιο δράσης για τη συνολική διάρκεια της θητείας του, ενώ, το αργότερο εντός του Δεκεμβρίου κάθε έτους, υποβάλλει, με την ίδια διαδικασία, επιχειρησιακό σχέδιο για το επόμενο έτος».

Επειδή στο άρθρο 33 παρ. 2 περ. β) αναφέρεται ότι «[στις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου ανήκουν ιδίως:] β) η έγκριση, ύστερα από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή και της Καλλιτεχνικής Επιτροπής, του γενικού σχεδιασμού, του ετήσιου καλλιτεχνικού και εκπαιδευτικού προγραμματισμού και των επιμέρους προϋπολογισμών υλοποίησης των σχετικών δράσε-

ων από τις Διευθύνσεις του Οργανισμού», όσον αφορά τα τυπικά στοιχεία των σχετικών εισηγήσεων, χρήσιμο θα ήταν να διευκρινισθεί αν εν προκειμένω πρόκειται περί επικουρίας της Καλλιτεχνικής Επιτροπής προς τον Γενικό Διευθυντή ή συνυπογραφής της σχετικής εισήγησης.

19. Επί των άρθρων 42 και 46

Το άρθρο 42 ορίζει το περιεχόμενο του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Οργανισμού, σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος περί νομοθετικής εξουσιοδότησης για την άσκηση κανονιστικής αρμοδιότητας από διοικητικά όργανα, πέραν του Προέδρου της Δημοκρατίας, όσον αφορά «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό».

Εν προκειμένω ορίζεται ότι «[μ]ε τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία του Οργανισμού, όπως η λειτουργία των συλλογικών οργάνων του Οργανισμού, η ειδικότερη διάρθρωση των υπηρεσιών, η διάρθρωση των τμημάτων σε γραφεία, οι αρμοδιότητες κάθε οργανικής μονάδας του Οργανισμού, ο τρόπος επιλογής των Προϊσταμένων των Διευθύνσεων και των Τμημάτων, οι θέσεις κατά ειδικότητα του αναγκαίου ανά υπηρεσιακή μονάδα προσωπικού, η κατανομή των καθηκόντων του προσωπικού και η εν γένει υπηρεσιακή του κατάσταση, τα πειθαρχικά παραπτώματα και οι ποινές, καθώς και η πειθαρχική διαδικασία, οι ειδικότεροι τρόποι προσπορισμού εσόδων και η κατά κατηγορία διαδικασία διαχείρισής τους. Με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας μπορεί να προβλέπεται η ίδρυση νέων οργανικών μονάδων».

Ομοίως, το άρθρο 46 περιλαμβάνει εξουσιοδοτικές διατάξεις για τη ρύθμιση, με την έκδοση υπουργικών αποφάσεων, της αποζημίωσης των μελών του Δ.Σ., την έγκριση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και την ίδρυση νέων οργανικών μονάδων του Οργανισμού που θα φέρουν τον τίτλο «Μουσείο», για τον οριζόμενο σκοπό.

Επί των ανωτέρω παρατηρείται ότι τα ζητήματα οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης, όπως η δημιουργία οργανικής μονάδας, καθώς και ζητήματα που αφορούν στο προσωπικό της, δεν θεωρούνται ειδικότερα ή λεπτομερειακά θέματα, κατά την ανωτέρω έννοια (βλ. Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας στον ν. 4572/2018, παρατ. υπ' αρ. 2, και Ν. Σημαντήρα, Σύνταγμα, Κατ' άρθρο ερμηνεία, άρθρο 43, επιμ. Σπ. Βλαχόπουλου, Ξ. Κοντιάδη και Γ. Τασόπουλου, ηλεκτρονική έκδοση, 2023, σελ. 25, ιδίως υποσημ. 60). Τα περί της διοικητικής διάρθρωσης και στελέχωσης του Οργανισμού ρυθμίζονται εν γένει στα άρθρα 32, 35, 36, 38, 40 και 41. Όσον αφορά ζητήματα που ανάγονται στο καθεστώς του προσωπικού, όπως ιδίως το πειθαρχικό και οι προα-

γωγές, χρήσιμη θα ήταν η παραπομπή στο γενικό πλαίσιο που ισχύει για το προσωπικό του Οργανισμού, ενώ, όσον αφορά την ίδρυση νέων οργανικών μονάδων, χρήσιμη θα ήταν η αναφορά του σκοπού της ίδρυσής τους υπό ένα γενικότερο πλαίσιο, προκειμένου να μπορούν να τίθενται, εν συνεχεία, οι λεπτομέρειες στον Εσωτερικό Κανονισμό.

20. Επί του άρθρου 46 παρ. 2

Η διάταξη προβλέπει ότι «2. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Διευθυντή και πρότασης του Δ.Σ. του Οργανισμού, εγκρίνεται ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Οργανισμού σύμφωνα με το άρθρο 42».

Για λόγους εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί αν η ίδια διαδικασία τηρείται και για την τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Οργανισμού.

21. Επί του άρθρου 47

Για λόγους ομοιόμορφης χρήσης των όρων, θα ήταν χρήσιμο να επιλεγεί στην παρ. 2 είτε ο όρος Γενική Διευθύντρια (που αντιστοιχεί και στην ισχύουσα κατάσταση) είτε ο όρος Γενικός Διευθυντής.

Εξ άλλου, στην παρ. 3 ορίζεται ότι «3. Έως την έκδοση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Οργανισμού, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 46, τα θέματα του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 45 ρυθμίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του Οργανισμού». Για λόγους ακριβολογίας, η φράση θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής: «3. Έως την έγκριση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Οργανισμού, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 46 (...)» ή «3. Έως την έκδοση της υπουργικής απόφασης με την οποία θα εγκριθεί ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Οργανισμού, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 46 (...)». Στην ίδια παράγραφο χρειάζεται έλεγχος η παραπομπή στο άρθρο 45 παρ. 2.

Τέλος, στην παρ. 4, τρίτο εδάφιο, θα ήταν χρήσιμο να συμπληρωθεί η παραπομπή στην παρ. 2 ως εξής: «(...) κατά την παρ. 2 του άρθρου 46 (...)».

22. Επί του άρθρου 48

Κατά τα οριζόμενα, «[α]πό την έναρξη ισχύος του παρόντος, καταργούνται τα άρθρα 2 έως 13 του ν. 4572/2018 (Α' 188), περί του Μητροπολιτικού Οργανισμού Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης».

Δοθέντος ότι το άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 4572/2018 ορίζει τον σκοπό του Οργανισμού, ο οποίος ορίζεται στο άρθρο 27 του νομοσχεδίου, σκόπιμο θα ήταν να διευκρινισθεί αν καταργείται και το άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 4572/2018.

23. Επί του άρθρου 53

Δεδομένου ότι το παρόν άρθρο έχει τρεις παραγράφους, πρέπει να γίνει αντίστοιχη αναρίθμησή τους.

Στην παρ. [3] του άρθρου ορίζεται ότι «[3]. Η κατάρτιση και η έγκριση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Οργανισμού Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης της παρ. 1 του άρθρου 5B της από 1 Φεβρουαρίου 1993 Σύμβασης σύστασης κοινωφελούς οργανισμού μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των εδρευόντων αντιστοίχως σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα σωματείων με τις επωνυμίες «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ» και «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ», που κυρώθηκε με το άρθρο 76 του ν. 2121/1993 ολοκληρώνεται εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος (...)».

Σχετικά παρατηρείται ότι έγκριση Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Οργανισμού Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης (εφεξής, Ο.Μ.Μ.Θ.) προβλέπεται στο άρθρο 51 παρ. 2, το οποίο τροποποιεί την περ. στ) του άρθρου 5.A της ως άνω Σύμβασης, περί αρμοδιοτήτων του Δ.Σ. του Ο.Μ.Μ.Θ., και ορίζεται πλέον, στο δεύτερο εδάφιο, ότι «[τ]ο Διοικητικό Συμβούλιο κατάρτιζει, μετά από πρόταση του Καλλιτεχνικού και του Γενικού Διευθυντή κατά τον λόγο των αρμοδιοτήτων τους, τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Οργανισμού, ο οποίος εγκρίνεται από τον Υπουργό Πολιτισμού (...)». Αναφορά στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας γίνεται και στο άρθρο 52, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 5B της ως άνω Σύμβασης, ως εξής: «1. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ο.Μ.Μ.Θ. προσλαμβάνει γενικό διευθυντή με σύμβαση ορισμένου χρόνου διάρκειας πέντε (5) ετών, η οποία μπορεί να ανανεώνεται για επιπλέον πέντε (5) έτη, και καθορίζει τις αρμοδιότητές του κατά τα προβλεπόμενα στο παρόν Μέρος και στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Οργανισμού (...)». Επομένως, θα μπορούσε, για λόγους πληρότητας, να προστεθεί και η περ. στ) του άρθρου 5.A της ως άνω Σύμβασης στην παραπομπή, ενδεικτικά, ως εξής: «2. Η κατάρτιση και η έγκριση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Οργανισμού Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης της περ. στ) του άρθρου 5.A και της παρ. 1 του άρθρου 5B της από 1 Φεβρουαρίου 1993 Σύμβασης (...)».

Παρατηρείται, επιπλέον, ότι, πέραν των ανωτέρω περιπτώσεων (περ. στ) του άρθρου 5.A και παρ. 1 του άρθρου 5.B. της ως άνω Σύμβασης) και της παρ. 2 του άρθρου 5.B της ως άνω Σύμβασης, που αφορά τον χαρακτηρισμό της Καλλιτεχνικής Διεύθυνσης και της Διεύθυνσης Επικοινωνίας, ουδέν περαιτέρω αναφέρεται ως προς τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας. Δοθέ-

ντος ότι η έγκριση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας γίνεται στο πλαίσιο της άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας από τον αρμόδιο υπουργό, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί αν ο Κανονισμός θα ρυθμίζει αποκλειστικά τα ανωτέρω ζητήματα ή αν θα δύνανται να ρυθμίζει και άλλα.

Επίσης, για λόγους ομοιομορφίας, αλλά και εφαρμογής των ρυθμίσεων, ενδείκνυται να προστεθεί στις παρ. 2 και [3] του άρθρου η διευκρίνιση «όπως τροποποιείται με το άρθρο 51 του παρόντος» όσον αφορά την παραπομπή στην περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 5B και στην παρ. 1 του άρθρου 5B της ως άνω Σύμβασης, κατά τον τρόπο που γίνεται και η παραπομπή στο άρθρο 3.A της ως άνω Σύμβασης, στην παρ. 1 του άρθρου 53 του νομοσχεδίου. Εξ άλλου, το άρθρο 3.A της ως άνω Σύμβασης, περαιτέρω, ανακριβώς, αναφέρεται ως «άρθρο 3.A. του ν. 2121/1993», ενώ, κατ' ακριβολογίαν, είναι το άρθρο 3.A. της από 1 Φεβρουαρίου 1993 Σύμβασης σύστασης κοινωφελούς οργανισμού μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των εδρευόντων αντιστοίχως σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα σωματείων με τις επωνυμίες «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ» και «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ», που κυρώθηκε με το άρθρο 76 του ν. 2121/1993.

24. Επί του άρθρου 62

Δοθέντος ότι οι ρυθμίσεις του ν. 3136/1955 αποτελούν αντικείμενο των διατάξεων του παρόντος, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να απαλειφθεί από την παρ. 1 η αναφορά ότι το καθεστώς της Σχολής διέπεται και από τα άρθρα 1, 2, 8, 9 και 11 έως 14 του ν. 3136/1955. Όσον αφορά, εξ άλλου, το άρθρο 13 του ν. 3136/1955 σχετικά με το Μουσείο Γιαννούλη Χαλεπά, θα μπορούσαν οι ρυθμίσεις του να ενταχθούν στο άρθρο 76 του παρόντος, αν βούληση του νομοθέτη είναι η διατήρησή τους.

25. Επί του άρθρου 65

Στην παρ. 3 του παρόντος γίνεται αναφορά στην «εκπαίδευση των μαθητών» και στη «σίτιση των μαθητών». Εν προκειμένω, δόκιμο θα ήταν να χρησιμοποιείται η λέξη «σπουδαστών» αντί «μαθητών» όπως και στο άρθρο 63 του νομοσχεδίου.

26. Επί του άρθρου 66

Στην παρ. 3 του παρόντος ορίζεται ότι «[κ]άθε σχολικό έτος, έως τρεις (3) απόφοιτοι της Σχολής, κατά σειρά επιτυχίας, δύνανται να εισάγονται χωρίς εξετάσεις στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών ή σε άλλα Τμήματα ή Σχολές Α.Ε.Ι. της ημεδαπής που έχουν ως αντικείμενο τις Καλές Τέχνες».

Στη συνέχεια, στην παρ. 5 περ. ε) προβλέπεται ότι ο Κανονισμός Σπουδών της Σχολής περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, «τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία εισαγωγής των δύο (2) αποφοίτων της Σχολής σε Τμήματα ή Σχολές Α.Ε.Ι. κατά το πρώτο εδάφιο της παρ. 3».

Υπό το φως των ανωτέρω, πρέπει να διευκρινισθεί αν βούληση του νομοθέτη είναι η εισαγωγή δύο (2) ή τριών (3) αποφοίτων της Σχολής στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών ή σε άλλα Τμήματα ή Σχολές Α.Ε.Ι. της ημεδαπής που έχουν ως αντικείμενο τις Καλές Τέχνες. Εξ άλλου, προβληματισμό προκαλεί η διατύπωση της εξουσιοδότησης προς έκδοση του Κανονισμού Σπουδών (που θα εγκριθεί με υπουργική απόφαση), καθόσον αφορά τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία εισαγωγής αποφοίτων της Σχολής σε Α.Ε.Ι., η οποία ορίζει μεν τα ρυθμιστέα θέματα, αλλά χωρίς να διαγράφει το γενικό πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο θα προβεί το αρμόδιο όργανο στη ρύθμισή τους.

Περαιτέρω, όπως αναφέρεται ανωτέρω, κατά την παρ. 3 του άρθρου, «[κ]άθε σχολικό έτος, έως τρεις (3) απόφοιτοι της Σχολής, κατά σειρά επιτυχίας, δύνανται να εισάγονται χωρίς εξετάσεις στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών ή σε άλλα Τμήματα ή Σχολές Α.Ε.Ι. της ημεδαπής που έχουν ως αντικείμενο τις Καλές Τέχνες. Οι απόφοιτοι της Σχολής δύνανται να κατατάσσονται σε Α.Ε.Ι. συναφούς καλλιτεχνικής ειδικότητας με τον τίτλο αποφοίτησής τους, κατόπιν συμμετοχής σε κατατακτήριες εξετάσεις του ν. 3404/2005 (Α' 260)».

Σχετικά παρατηρείται ότι από τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 16 του Συντάγματος συνάγεται ότι «ο κοινός νομοθέτης οφείλει να εξασφαλίζει την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση προσώπων κεκτημένων τα αναγκαία εφόδια για την ενεργό παρακολούθηση της θεωρητικής και πρακτικής διδασκαλίας μέσω συστήματος εισαγωγής, το οποίο στηρίζεται σε γενικά, αντικειμενικά και πρόσφορα κριτήρια και είναι σύμφωνο με τις αρχές της ισότητας, της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας και της σταδιοδρομίας εκάστου ανάλογα με την προσωπική αξία και ικανότητά του, δεδομένου, άλλωστε, και ότι μόνο υπό αυτούς τους όρους είναι δυνατή η επίτευξη της αποστολής των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και η εύρυθμη λειτουργία τους. Η θέσπιση από τον κοινό νομοθέτη ενός συστήματος εισαγωγής, σύμφωνα με το οποίο οι υποψήφιοι παράλληλα με την ολοκλήρωση του κύκλου των σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αξιολογούνται, υποβαλλόμενοι σε δοκιμασία εξετάσεων και βαθμολόγηση, για την πρόσβασή τους στις σχολές και στα τμήματα των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, είναι συμβατό προς τις παραπάνω συνταγματικές διατάξεις, εφ' όσον διασφαλίζει: α) αξιολόγηση των υποψηφίων βάσει κριτηρίων αμι-

γώς ακαδημαϊκών, δηλαδή πρόσφορων για τη διακρίβωση ικανοτήτων σε μαθήματα και δεξιοτήτων συναφών προς το γνωστικό αντικείμενο της σχολής ή του τμήματος, όπου επιθυμεί καθένας να εισαχθεί, χωρίς να λαμβάνονται υπ' όψιν και άλλης φύσεως κριτήρια, μη ακαδημαϊκά και β) αριθμό εισαγομένων αντίστοιχο με τις εκπαιδευτικές δυνατότητες των σχολών και των τμημάτων, χωρίς υπερβάσεις που διαταράσσουν την εύρυθμη λειτουργία τους (ΣτΕ 1251/2015 Ολομ, 986-8/2014 Ολομ.)» (ΣτΕ 1927/2018). Έτσι, έχει κριθεί ότι, σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις αιφνιδίων γεγονότων, όπως είναι τα περιστατικά φυσικών καταστροφών, όταν αυτά λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο εξέλιξης της εξεταστικής διαδικασίας για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ή σε στενή χρονική συνάφεια με το πλαίσιο αυτό, με αποτέλεσμα η εκπαιδευτική διαδικασία και οι συνθήκες απόδοσης των υποψηφίων να διαταράσσονται σοβαρά, δεν αντίκειται στις ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις η κατ' εξαίρεση θέσπιση αποκλίσεων υπέρ των υποψηφίων των πληττόμενων περιοχών, με την προσθήκη μικρού αριθμού θέσεων εισακτέων μόνον για τις πληττόμενες κατηγορίες, χωρίς να θίγονται τα δικαιώματα των υπόλοιπων υποψηφίων και υπό την προϋπόθεση ότι για την κάλυψη των πρόσθετων θέσεων εισακτέων ισχύουν τα κριτήρια αξιολόγησης που αφορούν όλους τους υποψηφίους (βλ. ΣτΕ 1927/2018, 1289/2022). Επίσης, ότι είναι ανεκτή η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθ' υπέρβαση του αριθμού των εισακτέων, κατόπιν προσαύξησης 20% του συνόλου των μορίων που συγκέντρωσαν υποψήφιοι ρητά προσδιοριζόμενοι, με την προϋπόθεση να συγκεντρώνουν, μετά από την προσαύξηση, αριθμό μορίων τουλάχιστον ίσο με τα μόρια του τελευταίου εισαχθέντος στη συγκεκριμένη σχολή (βλ. ΣτΕ 1421/2019).

Επομένως, το δικαίωμα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση των αποφοίτων προϋποθέτει να συγκεντρώνουν οι δικαιούχοι τις νόμιμες προϋποθέσεις βάσει κριτηρίων κατ' αρχήν αμιγώς ακαδημαϊκών (βλ. ΣτΕ 1251/2015 [ΟΛ], 986-8/2014 [ΟΛ]), ενώ κάθε παρέκκλιση από τα αμιγώς ακαδημαϊκά κριτήρια αξιολόγησης, οφειλόμενη στη συνδρομή εξαιρετικών περιστάσεων, πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Υπό το φως των ανωτέρω, η εισαγωγή έως τριών αποφοίτων της Σχολής, κατά σειρά επιτυχίας, χωρίς εξετάσεις, στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών ή σε άλλα Τμήματα ή Σχολές Α.Ε.Ι. της ημεδαπής τα οποία έχουν ως αντικείμενο τις Καλές Τέχνες, θα ήταν ίσως ενδελεχόμενο αιτιολογείται αναλυτικότερα.

27. Επί του άρθρου 67

Κατά την παρ. 1 του άρθρου, «1. Οι απόφοιτοι της Σχολής έχουν το δικαίωμα να προσλαμβάνονται, κατά προτεραιότητα, σε έργα αναστηλώσεων

του Υπουργείου Πολιτισμού ως ΔΕ Μαρμαροτεχνίτες σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου 79 του π.δ. 4/2018 (Α' 7), να εργάζονται ως εξειδικευμένοι Μαρμαροτεχνίτες και να εκτελούν παραγγελίες έργων γλυπτικής, συναφείς με το αντικείμενό τους, όπως νεκροταφείων, διακοσμήσεων σε εκκλησίες, προτομών, ανδριάντων, ορθομαρμαρώσεων». Για λόγους διασφάλισης της τήρησης της αρχής της ισότητας, χρήσιμη θα ήταν η παράθεση σχετικής αιτιολογίας για την κατά προτεραιότητα πρόσληψη στο Δημόσιο των αποφοίτων της Σχολής. Επίσης, για λόγους συντακτικής και νοηματικής αρτιότητας, η φράση «και να εκτελούν παραγγελίες έργων γλυπτικής, συναφείς με το αντικείμενό τους, όπως νεκροταφείων, διακοσμήσεων σε εκκλησίες, προτομών, ανδριάντων, ορθομαρμαρώσεων», πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «και να εκτελούν παραγγελίες έργων γλυπτικής, συναφείς με το αντικείμενό τους, όπως έργα για νεκροταφεία ή τάφους, διακοσμήσεις σε εκκλησίες, προτομές, ανδριάντες, ορθομαρμαρώσεις».

28. Επί του άρθρου 75

Στην παρ. 1 του παρόντος προβλέπεται η παραχώρηση, άνευ ανταλλάγματος, της χρήσης του οριζόμενου δημοτικού ακινήτου που βρίσκεται στον Δήμο Τήνου της Περιφερειακής Ενότητας Κυκλάδων της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Η παραχώρηση ορίζεται αόριστης διάρκειας, για όσο χρόνο λειτουργεί η Ανώτερη Σχολή Μαρμαροτεχνίας Τήνου, και πραγματοποιείται προς τον σκοπό της στέγασης και λειτουργίας της Σχολής και των υπηρεσιών της.

Περαιτέρω, στην παρ. 2 ορίζεται ότι για την αποδοχή παραχώρησης της χρήσης του ακινήτου εκδίδεται απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού, στην οποία περιγράφονται το υπό παραχώρηση ακίνητο και ο σκοπός της παραχώρησης. Η απόφαση του πρώτου εδαφίου αποτελεί τον τίτλο για την καταχώριση ή τη μεταγραφή της παραχώρησης του ακινήτου στο αρμόδιο κτηματολογικό γραφείο, αντίστοιχα.

Δεδομένου ότι η δωρεάν παραχώρηση χρήσης ακινήτου αποτελεί ενοχική δικαιοπραξία, και δεν περιλαμβάνεται στις πράξεις που υπόκεινται σε μεταγραφή σύμφωνα με τα άρθρα 1192 και 1193 του Αστικού Κώδικα, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί το αν ο νομοθέτης συμπεριέλαβε τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 εκ παραδρομής.

29. Επί του άρθρου 79

Σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη, «[α]πό την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους».

Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν χρήσιμο να αναφέρονται στην παρούσα οι καταργούμενες διατάξεις του μέχρι σήμερα ισχύοντος θεσμικού πλαισίου που διέπει το Προπαρασκευαστικό και Επαγγελματικό Σχολείο Καλών Τεχνών Πανόρμου Τήνου.

30. Επί των άρθρων 80 και 81

Για λόγους εφαρμογής των διατάξεων, πρέπει να αναφερθεί ποιος απονέμει τα θεσπιζόμενα βραβεία, άλλως να αναγραφεί το στοιχείο αυτό μεταξύ των ζητημάτων που θα καθορισθούν με τις, κατ' εξουσιοδότηση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 98 υπουργικές αποφάσεις που θα εκδοθούν (όπως αναφέρονται, το χρηματικό έπαθλο και η διαδικασία για την υποβολή υποψηφιότητας και την αξιολόγηση των υποψηφίων).

31. Επί του άρθρου 82

Στο εισαγωγικό εδάφιο της παρ. 4 που αφορά τις τροποποιήσεις οι οποίες επέρχονται στην παρ. 10Α του άρθρου 66Ε του ν. 2121/1993, πρέπει να προστεθεί περ. αγ) ως εξής: «αγ) στην περ. γ) η φράση «στον συγκεκριμένο εντοπιστή πόρων (URL) ή διεύθυνση διαδικτυακού πρωτοκόλλου (IP address) ή όνομα τομέα (domain name)» αντικαθίσταται από την φράση «στους συγκεκριμένους εντοπιστές πόρων (URLs), ή διευθύνσεις διαδικτυακού πρωτοκόλλου (IP addresses) ή ονόματα τομέα (domain names)».

32. Επί του άρθρου 85

Στο τρίτο εδάφιο της νέας παρ. 7 του τροποποιούμενου διά του παρόντος άρθρου 46 του ν. 4481/2017 ορίζεται ότι «[η] παράβαση διαπιστώνεται και οι κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και επιδίδεται στον οργανισμό ή την ανεξάρτητη οντότητα της παρ. 1».

Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν, ενδεχομένως, χρήσιμο να αναφέρεται στη διάταξη το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Πολιτισμού που λαμβάνει την ως άνω απόφαση.

33. Επί του άρθρου 90

Το παρόν άρθρο τροποποιεί την παρ. 1 άρθρου 18 του ν. 4858/2021 (Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς), προκειμένου το Δημόσιο να μπορεί να προβαίνει είτε

στην ολική ή τη μερική απαλλοτρίωση είτε στην απευθείας εξαγορά ακινήτων που προορίζονται για την αποθήκευση και συντήρηση μνημείων. Απαλλοτρίωση και εξαγορά προβλέπονται σήμερα για ακίνητα εντός των οποίων υπάρχουν μνημεία, καθώς και παρακείμενα ακίνητα ή μνημεία, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο για την προστασία των μνημείων. Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, μετά από γνώμη του Συμβουλίου, ή με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από γνώμη του αρμόδιου γνωμοδοτικού Συμβουλίου.

Ως γνωστόν, η αναγκαστική απαλλοτρίωση, ως στέρηση της ιδιοκτησίας προσώπου για την εξυπηρέτηση δημόσιας ωφέλειας, επιβαλλόμενη μονομερώς από το κράτος, συνιστά ιδιαίτερα επαχθές μέτρο, το οποίο προσβάλλει τον πυρήνα του δικαιώματος στην ιδιοκτησία και, ως εκ τούτου, επιβάλλεται υπό τους αυστηρούς όρους που προδιαγράφει η ρύθμιση του άρθρου 17 παρ. 2 του Συντάγματος.

Ειδικότερα, απαιτείται να αποδεικνύεται προσηκόντως η συνδρομή δημόσιας ωφέλειας, ως άμεσου στόχου της απαλλοτρίωσης, που συμβάλλει άμεσα και σημαντικά στην προαγωγή της εθνικής οικονομίας ή άλλου δημόσιου συμφέροντος. Η δημόσια ωφέλεια μπορεί να προκύπτει και από συνταγματικές διατάξεις, όπως εν προκειμένω την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος (άρθρο 24 παρ. 1 Συντάγματος). Δεν αρκεί απλή επίκληση δημόσιου συμφέροντος, χωρίς να εξειδικεύεται η ανάγκη που εξυπηρετείται (βλ. Απ. Γέροντα, Το δικαίωμα ιδιοκτησίας και η αναγκαστική απαλλοτρίωση, 2023, σελ. 42, με παραπομπή σε νομολογία). Η δημόσια ωφέλεια τεκμηριώνεται μέσω ειδικής αιτιολογίας, η οποία περιλαμβάνει και την εξέταση εναλλακτικών λύσεων και την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, προκειμένου να καθίσταται εφικτός ο δικαστικός έλεγχος της άσκησης εξουσίας κατά διακριτική ευχέρεια, καθόσον αφορά τυχόν υπέρβαση των άκρων ορίων της (βλ. Απ. Γέροντα, όπ. π., σελ. 44, με παραπομπή σε νομολογία).

Επιπλέον, οι περιπτώσεις δημόσιας ωφέλειας που δικαιολογούν την κήρυξη απαλλοτρίωσης καθορίζονται με νόμο. Ως νόμος νοείται τόσο ο τυπικός όσο και ο ουσιαστικός, εφόσον η κανονιστικός δρώσα διοίκηση ενεργεί κατόπιν νόμιμης εξουσιοδότησης, την οποία χορηγεί τυπικός νόμος (βλ. Κωνσταντίνια Σκούρα σε Νικόλαο Ρόζο (επιμ.), Αναγκαστική Απαλλοτρίωση, Περιορισμοί Ιδιοκτησίας, Ερμηνεία – Νομολογία – Νομοθεσία, 2019, σελ. 19-20, και Δημήτρη Πυργάκη, όπ. π., σελ. 46).

Υπό το φως των ανωτέρω, επειδή η νέα κατηγορία ακινήτων επί των οποίων μπορεί να κηρυχθεί απαλλοτρίωση δεν φαίνεται να συνδέεται με κάποιον

τρόπο με προστατευόμενα μνημεία, απουσιάζουν δε κριτήρια βάσει των οποίων ενδείκνυται η επιλογή τους από τη διοίκηση, δέον να διευκρινίζεται ο σκοπός δημόσιας ωφέλειας που υπηρετείται συγκεκριμένα, προκειμένου η διοίκηση να ασκεί την αρμοδιότητά της, κατά διακριτική μεν ευχέρεια, αλλά αιτιολογημένα, διαπιστώνοντας με ειδικότερο τρόπο τη συνδρομή της δημόσιας ωφέλειας κατά περίπτωση, σύμφωνα με τη σχετική συνταγματική πρόβλεψη.

34. Επί του άρθρου 91

Στην παρ. 1 αναφέρεται τοπογραφικό σχέδιο «(...) το οποίο επισυνάπτεται στον παρόντα ως Παράρτημα (...)».

Δοθέντος ότι στο παρόν επισυνάπτονται ως Παραρτήματα Α και Β τα σχέδια που αναφέρονται στα άρθρα 75 παρ. 1 και 92 παρ. 1, το ανωτέρω σημείο χρειάζεται διευκρίνιση.

35. Επί των άρθρων 95 και 98

Με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 95 θεσπίζεται υπέρ του Δήμου Ζαγορίου ειδικό πολιτιστικό τέλος, το οποίο εισπράττεται από αυτόν που εκδίδει τον σχετικό λογαριασμό και ο οποίος υποχρεούται, εν συνεχεία, να το καταβάλει στο οικείο δημοτικό ταμείο. Με την παρ. 3 του άρθρου 95 προβλέπεται η σύσταση Επιτροπής διαχείρισης «με σκοπό τον προγραμματισμό της διαχείρισης και εκτέλεσης έργων καθαρισμού, συντήρησης, επισκευής, αποκατάστασης, αναστήλωσης, ανάδειξης και διαμόρφωσης, καθώς και προβολής μνημείων εντός των ορίων του Δήμου Ζαγορίου, η οποία [θα] αποτελείται από τα εξής μέλη: α) τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού ως Πρόεδρο, β) τον Προϊστάμενο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων του Υπουργείου Πολιτισμού, γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εσωτερικών, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών και δ) δύο (2) εκπροσώπους του Δήμου Ζαγορίου, που υποδεικνύονται από τον Δήμαρχο. Γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται υπάλληλος ΠΕ Αρχαιολόγων ή ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού του Υπουργείου Πολιτισμού, με τον αναπληρωτή του».

Στην παρ. 4 του άρθρου 98 παρέχεται εξουσιοδότηση προκειμένου να συγκροτηθεί, με κοινή υπουργική απόφαση, «η πενταμελής Επιτροπή διαχείρισης του ειδικού πολιτιστικού τέλους του άρθρου 95. Με την ίδια ή όμοια απόφαση ορίζεται ο Γραμματέας της Επιτροπής και ρυθμίζονται η σύγκληση, η συζήτηση, η ψηφοφορία, η λήψη αποφάσεων, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα σχετικά με τη λειτουργία της Επιτροπής».

Παρατηρείται, καταρχάς, ότι, κατά τη διατύπωση της παρ. 3 του άρθρου 95, δεν είναι προφανές ότι η Επιτροπή θα χειρίζεται τα του πολιτιστικού τέλους, ενώ, κατά την παρ. 4 του άρθρου 98, η Επιτροπή ονομάζεται ως Επιτροπή διαχείρισης του ειδικού πολιτιστικού τέλους του άρθρου 95. Περαιτέρω, δεν είναι σαφής ο τρόπος συνεργασίας των μελών της Επιτροπής, τα οποία προέρχονται τόσο από την κεντρική διοίκηση όσο και από την τοπική αυτοδιοίκηση, στα ζητήματα που ανήκουν στην αρμοδιότητά της, ούτε είναι σαφής ο τρόπος ευόδωσης του προγραμματισμού της διαχείρισης και εκτέλεσης έργων καθαρισμού, συντήρησης, ανάδειξης και προβολής μνημείων, πλην όμως αυτά προφανώς παραπέμπονται να ρυθμισθούν με υπουργική απόφαση, κατά την παρ. 4 του άρθρου 98, σύμφωνα με την οποία, («[μ]ε την ίδια ή όμοια απόφαση ορίζεται ο Γραμματέας της Επιτροπής και ρυθμίζονται η σύγκληση, η συζήτηση, η ψηφοφορία, η λήψη αποφάσεων, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα σχετικά με τη λειτουργία της Επιτροπής»).

Υπό το φως του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος, ενδείκνυται η αναφορά του πλαισίου εντός του οποίου θα ρυθμισθούν ειδικότερα τα της λειτουργίας της Επιτροπής και της διαχείρισης του πολιτιστικού τέλους. Επίσης, αν σκοπός της ως άνω Επιτροπής είναι, εν τέλει, η διαχείριση του πολιτιστικού τέλους, χρήσιμη είναι η αναφορά του κατά την περιγραφή των σκοπών της Επιτροπής στο άρθρο 95 ή διευκρίνιση ως προς τον τίτλο της Επιτροπής.

36. Επί του άρθρου 100

Η περ. β' του παρόντος αντικαθιστά την παρ. 3 του άρθρου 30 του ν. 5105/2025. Στα τρία πρώτα εδάφια της νέα διάταξης ορίζονται τα εξής: «Ο έλεγχος πληρότητας και νομιμότητας των δικαιολογητικών του φακέλου του επενδυτικού σχεδίου δεν μπορεί να υπερβεί τις τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες. Μετά την πάροδο του ανωτέρω χρονικού διαστήματος δεν παρέχεται καμία παράταση από την αρμόδια υπηρεσία της Χορηγούσας Αρχής για περαιτέρω διευκρινίσεις ή συμπληρώσεις. Εάν η αιτούσα επιχείρηση δεν παράσχει τις ορθές διευκρινίσεις, εφόσον της ζητηθεί, η αίτηση απορρίπτεται και η αιτούσα επιχείρηση ενημερώνεται άμεσα, ενώ το παράβολο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου».

Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, το τρίτο εδάφιο να αναδιατυπωθεί ως εξής, εφόσον είναι αυτή η βούληση του νομοθέτη: «Αν κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα ζητηθεί από την αιτούσα επιχείρηση η παροχή διευκρινίσεων, και αυτές δεν κριθούν ορθές ή δεν υπο-

βληθούν εντός του καθορισθέντος εύλογου χρόνου, η αίτηση απορρίπτεται και η αιτούσα επιχείρηση ενημερώνεται άμεσα, ενώ το παράβολο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου».

Αθήνα, 17 Φεβρουαρίου 2025

Οι Εισηγητές
Γεωργία Μακροπούλου
Νικόλαος Παπαχρήστος
Επιστημονικοί Συνεργάτες
Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
τ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής
της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών